

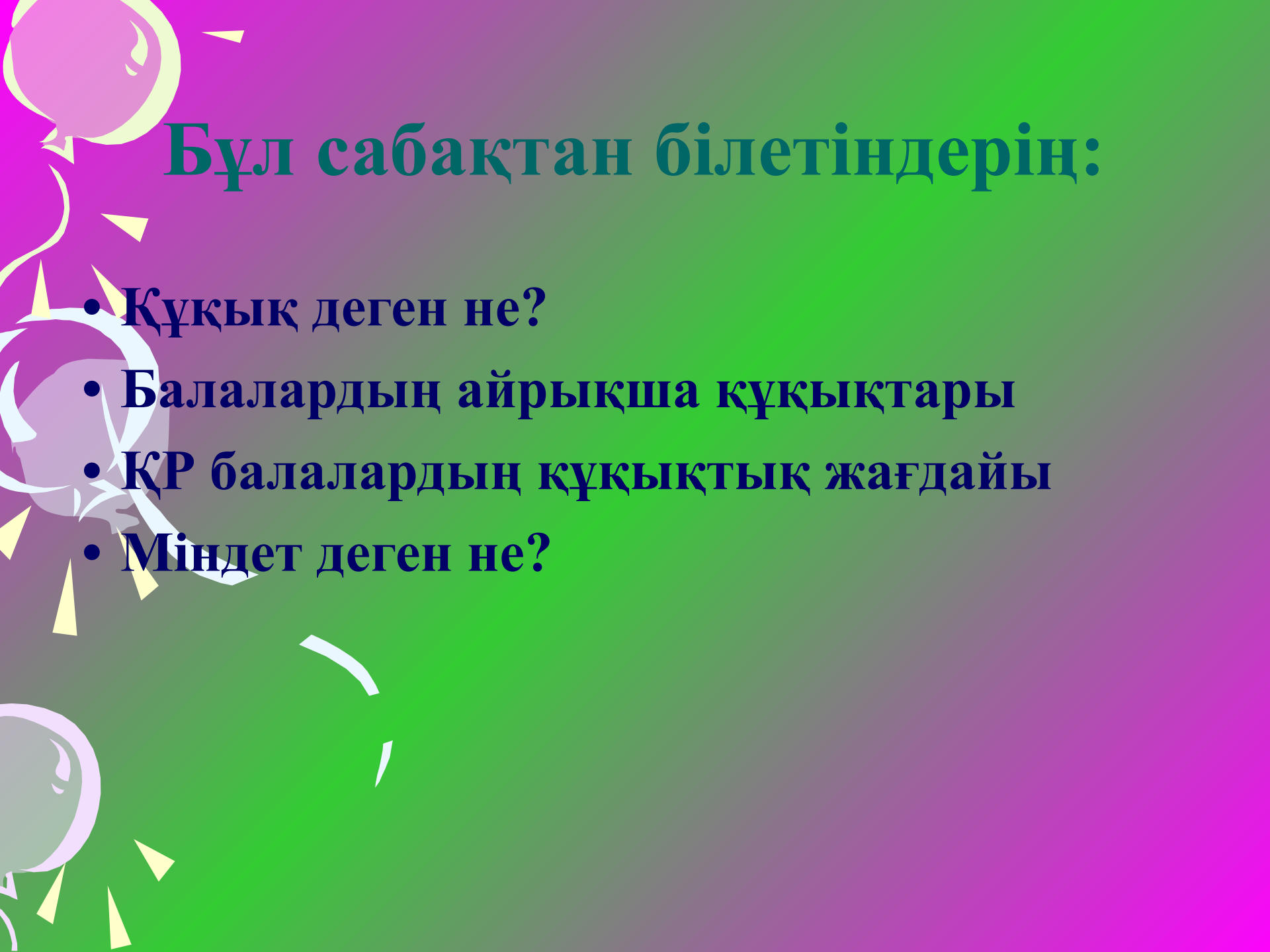
Бала құқығы қалай қорғалады?

Мақсаты:

Бала құқықтары, оларды сақтау, өз құқықтары мен міндеттері туралы түсінік беру оларды жүзеге асыруға дайындық қабілеттілігін қалыптастыру

Бұл сабақтан білетіндерің:

- Құқық деген не?
- Балалардың айрықша құқықтары
- ҚР балалардың құқықтық жағдайы
- Міндет деген не?

**Құқық — жалпыға
міндетті мемлекет
бекіткен мінез-құлық
ережелерінің
жиынтығы**

Баланың құқықтары

Баланың құқықтары —баланың халықаралық құқықтар жөніндегі, құжаттарында бала-шағаның құқығының жиынтығы жазып алынған. Бала құқықтары туралы конвенцияларға сәйкес келеді, бала - он сегіз жасқа (кәмелетке) толмаған адам.Бала мемлекеттің қамқорлығында болады. Мемлекет заңда көрсетілген құқықтарды жүзеге асыру үшін қолдан келгеннің барлығын жасауы керек.

Декларация- тараптар мақұлдаған жалпы принциптер мен мақсаттарды қалыптастыратын салтанатты акт

Конституция - конституциялық құрылысты бекітетін, адам мен азаматтың құқығы мен еркіндігін бекітетін, мемлекеттік биліктің федеральдық органдарын тағайындайтын негізгі құрылтайшы саяси- құқықтық акт.

Міндет – адамдар бұлжытпай орындауға тиісті тәртіп пен қарым-қатынасқа қойылатын талап

Мораль- адамның іс-әрекетін қайырымдылық пен зұлымдық, әділдік пен әділетсіздік және т.б. тұрғысынан реттеп отыратын нормалар мен принциптер жүйесі.

Құқық- қоғамдағы адамдардың өзара қарым- қатынасын реттеп отыратын мемлекет белгілеп, қорғайтын нормалар мен ережелер жиынтығы, осы нормаларды зерттейтін ғылым

*Қазақстанда балалардың
құқықтық жағдайы
мына заңдарда
көрініс тапқан*

**«...18 жасқа толғанға
дейінгі әрбір адам бала
болып саналады»**

**Бала құқығы туралы
Конвенция. 1-бап**

Қоғам балаларға қатысты түрде қамтамасыз етуі тиіс негізгі принциптер:

-Бала мүддесін барынша жақсы қамтамасыз ету;

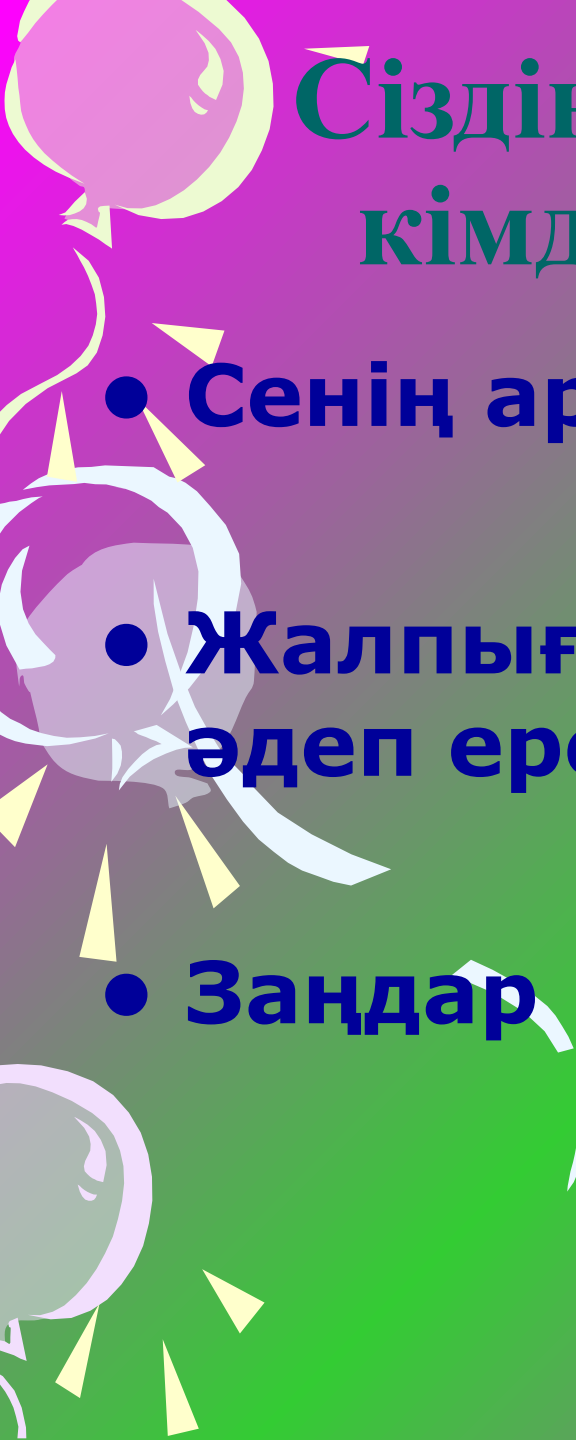
-Кемсітпеу;

-Өмір сүру, есею және ержету құқығы;

-Бала көзқарастарына құрметпен қарау;

-Баланы қорғау, оның қоғам өміріне; белсенді түрде қатысуын қамтамасыз ету.

Сіздің құқықтарыңызды кімдер шектей алады?

- **Сенің ар-ұятың**
- **Жалпыға ортақ нормалар мен
әдеп ережелері**
- **Заңдар**

Құқығым
бар

Менің

Міндеттерім
бар

Менің құқықтарым

-Өмір сүру құқығы

-Өз ата-анасын білу құқығы

-Дұрыс тамақтану, тұрғын үй және медициналық көмек алу құқығы

-Демалу және тегін білім алу құқығы

-Өз ана тілінде сөйлеу, өз ұстану, өз мәдениет салттарын сақтау құқығы

-Өз пікірін және өз көзқарастарын білдіру құқығы

-Әр баланың отбасы қамқорлығында тәрбиеленуге құқы бар

-Мүгедек балалар ерекше қамқорлық пен оқуға құқылы

Мен міндеттімін:

- білім алуға
- тәртіп сақтауға
- Мемлекеттік рәміздерді құрметтеуге
- үлкендерді сыйлауға;
- ана тілдің тазалығын сақтауға;
- әрдайым таза, ұқыпты жүруге;
- темекі шекпеуге, спирттік ішімдіктер ішпеуге
- табиғатты қорғауға

Мектеп ережесін орындауға

Құқың бар ма әлде жоқ па?

Кітапхананың оқу залында ары-бері жүріп
жүрсің, өйткені сен **еркіндік құқығым** бар деп
есептейсің

Ереже

**Ереже – бұл мектеп
құжаты**

**Мектеп ережесі
оқушылар мен олардың
ата-аналарының
құқықтары мен
міндеттерін анықтайды**

№1 Ереже

Міндетсіз құқық жоқ

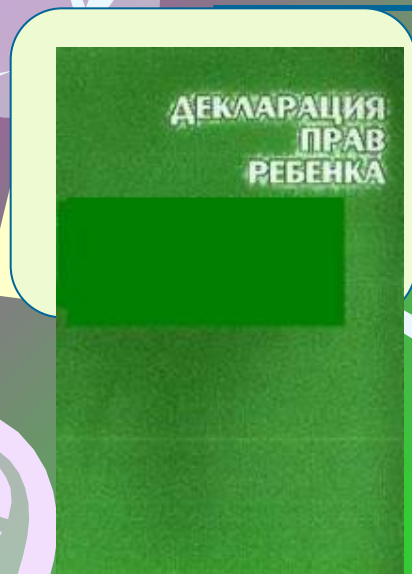

№2 Ереже

**Сенің құқығың басқалардың
құқығы басталатын жерде
шектеледі.**

Бала құқығы жөніндегі құжаттар

Қай құжат артық?

Жақсы
болу- өз

қолында Халық
даналығы

Өз құқығымыз бен міндетімізді
білейік, басқаның құқығын
құрметтейік.